

Савчук Олена Олександрівна,
кандидат юридичних наук,
науковий співробітник НДІ ПЗІР НАПрН України

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЛІСОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Важливим завданням держави є створення конкурентних переваг національних товаровиробників шляхом залучення інновацій, інвестування їх запровадження, створення сприятливого інвестиційного клімату, визначення напрямків стимулювання пріоритетних галузей економіки, розвиток яких є необхідним на сучасному етапі розвитку економіки держави. Однією з таких галузей є лісова промисловість та лісове господарство, стимулювання господарської діяльності в яких матиме позитивний вплив на розвиток експортного потенціалу країни в цілому та збереження постачання нею високотехнологічної, а не сировинної продукції на європейські ринки.

Варто зазначити, що політика експорту, яка склалася в державі сьогодні, є сприятливою для іноземних переробних підприємств, які не бажають інвестувати в лісову промисловість держави, а користуються можливостями закупівлі необробленої деревини різних сортів з метою її подальшої переробки за межами держави. Це зумовлено несприятливістю інвестиційного клімату всередині держави, недостатнім попитом на низькосортну деревину, що зумовлено зниженням обсягів виробництва в деяких галузях, відсутністю потужних переробників деяких сортиментів деревини або ж відсутністю виробництва деяких видів продукції, застарілим парком устаткування машин, переважання на внутрішньому ринку дрібних покупців лісоматеріалів тощо [1, с. 21]. Розширене відтворення ресурсно-виробничого потенціалу лісового господарства потребує нарощення інвестиційного забезпечення суб'єктів лісогосподарського підприємництва, оскільки на сьогодні надзвичайно повільно проходять процеси зміни фізично опрацьованого та морально застарілого лісозаготівель-

ного та деревообробного устаткування. Обмеженість інвестиційних ресурсів унаслідок відсутності значних прибуткових надходжень, неможливість залучати банківські кредити та випускати боргові зобов'язання не дають змоги розвивати власну науково-дослідну базу, стимулювати інженерні кадри, займатися раціоналізаторською та винахідницькою діяльністю. Також у лісогосподарському комплексі відсутні потужні інтегровані підприємницькі структури, які завдяки високій концентрації інвестиційних ресурсів були б здатні фінансувати продукування та масове виробництво вітчизняного високотехнологічного й деревообробного обладнання. Вищеозначені проблеми нарощення інвестиційного забезпечення вимагають розробки нових підходів щодо застосування сучасних форм та методів інвестиційної діяльності суб'єктів лісогосподарського підприємництва [2, с. 181].

Основними проблемами інвестиційної діяльності державних лісогосподарських підприємств є такі: нерозвиненість інфраструктури ринку необробленої деревини, відсутність державних та недержавних позабюджетних фондів інноваційного підґрунтя використання технологій сек'юризації для залучення додаткових інвестиційних ресурсів.

Серед найважливіших проблем інвестиційної діяльності суб'єктів лісогосподарського підприємництва недержавної форми власності слід виділити: відсутність партнерських відносин приватних лісогосподарських підприємств із державними лісогосподарськими підприємствами, поодинокі випадки входження приватних суб'єктів лісогосподарського підприємництва в інтегровані структури вертикального та горизонтального типу, низький рівень концентрації інвестиційних ресурсів на більшості лісогосподарських підприємств та підприємств із первинної переробки деревини.

Пріоритетні напрямки інвестиційної діяльності лісогосподарських підприємств у сучасних умовах включають насамперед: придбання сучасного високотехнологічного обладнання лісозаготівлі та первинної і поглибленої переробки деревини; формування матеріально-технічної бази та інформаційного забезпечення маркетингових каналів просування готової продукції на цільові ринки та сервіс-

ного обслуговування; формування науково-дослідної та виробничої бази плантаційного лісівництва; розбудова техніко-технологічної бази заготівлі недеревної сировини та другорядних лісових матеріалів; нарощення інфраструктурного й природно-ресурсного потенціалу рекреаційного лісокористування та мисливського господарства [3, с. 23].

У лісопромисловому комплексі в сучасних умовах господарювання спостерігаються проблеми, пов'язані з конкурентоспроможністю продукції, які можливо вирішити лише за умови активізації інноваційно-інвестиційної діяльності. Основними з них є: 1) значне старіння основних виробничих потужностей, які довгий час підтримуються здебільшого за рахунок відновлювального ремонту та незначних модернізацій і рідше – заміни зношеного устаткування; 2) висока енергоємність існуючого обладнання, значні витрати коштів на його утримання, надзвичайно низькі якісні та технічні характеристики роблять неможливим освоєння виробництва багатьох конкурентоспроможних видів продукції, що користується попитом; 3) низька конкурентоспроможність продукції, необхідність підвищення якості меблів, забезпечення спроможності витримати конкурентний тиск у зв'язку з розширенням ЄС та набуттям Україною найближчим часом членства в СОТ; 4) порушення міжгалузевих зв'язків технологічно пов'язаних галузей: деревообробної з лісовим господарством, машинобудівною та хімічною промисловостями; 5) присутність на товарному ринку України значної кількості продукції з деревини, особливо меблів, вироблених в тіньовому секторі економіки та нелегально ввезених із-за кордону [4, с. 300].

На сьогоднішній день актуальними проблемами інвестиційного забезпечення лісогосподарських підприємств переважної більшості регіонів є: 1) розбалансована політика, формування конкурентного середовища у сфері банківської діяльності і здешевлення кредитних ресурсів для суб'єктів лісогосподарського підприємництва; 2) поширення іпотечного кредитування під заставу заготовленої деревини та інших продуктів лісогосподарської деревообробної діяльності; 3) становлення кредитної кооперації на основі участі організаційно-правових форм лісогосподарського підприємництва; 4) закріплення

грошових потоків у сфері лісогосподарського виробництва внаслідок наявності значної кількості інституціональних пасток інвестування лісогосподарських та лісоохоронних проектів; 5) стимулювання громадян до інвестування проектів заліснення територій, нарощення масштабів плантаційного лісівництва, організації заготівлі і первинної переробки недревної сировини [5, с. 34].

Отже, до основних проблем правового забезпечення інвестиційного розвитку лісових відносин можна віднести: нерозвиненість інфраструктури ринку необробленої деревини, відсутність державних та недержавних позабюджетних фондів інноваційного підгрунтя використання технологій сек'юризації для залучення додаткових інвестиційних ресурсів, відсутність партнерських відносин приватних лісогосподарських підприємств із державними лісогосподарськими підприємствами, поодинокі випадки входження приватних суб'єктів лісогосподарського підприємництва в інтегровані структури вертикального та горизонтального типу, низький рівень концентрації інвестиційних ресурсів на більшості лісогосподарських підприємств та підприємств із первинної переробки деревини, відсутність або неефективність активізації інноваційно-інвестиційної діяльності.

Література:

1. Гончаренко І. В., Гах А. В., Ковалевська О. С. Підтримка держави у реалізації експортного потенціалу аграрних підприємств. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2013. № 6. С. 21–25.
2. Бровдій А. М. Господарсько-правове забезпечення діяльності державних підприємств лісового сектора економіки України : дис. ... канд. юрид. наук. НЮУ ім. Я. Мудрого. Харків : Б. в., 2014. 217 с.
3. Голян В., Мельник Т., Шестак М. Інвестиційна діяльність суб'єктів лісогосподарського підприємництва: основні проблеми, передумови та пріоритетні напрями вдосконалення. *Економіст*. № 6. 2014. С. 22–28.
4. Хаустова К. М. Головні пріоритети в інвестиційно-інноваційній діяльності лісопромислових підприємств Закарпатської області. *Університетські наукові записки*. 2007. № 1(21). С. 299–302.
5. Мельник Т. Нарощення інвестиційного потенціалу лісогосподарського виробництва: регіональні пріоритети та інституціональні форми. *Економіст*. № 12. 2013. С. 34–35.